

Mott. 3/4-95

Norge og de allierte

108264

I Nordlys 29. mars i år finnes en merkverdig og grovt uriktig artikkel av Sven Holtsmark. Det vil føre for langt å påvise alle faktiske feil ved hjelp av dokumentasjon. Jeg innskrenker meg derfor til å kommentere siste avsnitt hos herr faghistorikeren, nemlig spørsmålet om Norge tilhørte de allierte. I den forbindelse vil jeg få opplyse hva den britiske krigshistoriker T. Derry skriver i

" Det britiske felttog i Norge 1940" side 287, linje 9 ovenfra : " Hovedproblemet var dog våre forbindelser med nordmennene, i hvis land vi kjempet - et forhold de var så følsomme like overfor at general Fleischer formelt protesterte mot at hans avdelinger ble innbefattet i begrepet " de allierte."

Halvdan Koht skriver i sin erindringsbok "For fred og fridom i krigstid" side 282, linje 9 ovenfra : " Ho (Regjeringa) heldt fast på den tanken at Noreg ikkje var sambundne med noko anna land.... Sia har den norske regjeringa haldi fast på det standpunktet at ho ikkje ville ha nokon politisk sambandsavtale med nokon framand stat. Det har berre vori tinga om ein teknisk militæravtale som gjeld vilkåra for norsk hær-og flåtestyrke i Storbritania."

I en skrivelse av 21.7.45 til Justisdepartementet opplyser Trygve Lie at det ikke ble inngått noen allianseavtale mellom Storbritania og Frankrike på den ene side og Norge på den annen, jfr. her UK III side 295. Se også Terje Volds dagboksopptegnelse 26.10.41 : "Koht mener at vi som nøytralt land ikke skal ha noen politisk avtale med noen." Jfr. videre general Ruges syn på land som har kapitulert : " Offisielt er det (Frankrike) også i og med sin kapitulasjon nøytralt og ute av krigen." (Kilde Otto Ruge : "Krigens dagbok" II side 16 øverst.

I Susquehanna University Studies vol. VI nr. 3 for mai 1959 opplyses på side 493 : " Norway never joined the Allies de jure, and she was thus not represented on the Allied High Command." På samme side står det : "Norway, as such, was out of the activ war... The british forces, with Norwegian volunteers included, made raids in Norway, and Svalbard from time to time without letting the government in eksil know about it." Dette siste korresponderer fullt ut med Trygve Lies telegram til Norges charge d'affaires i Stockholm, Jens Bull. Telegrammet er datert 16.2.43. I telegrammet heter det bl.a. : "Statsministeren og jeg ønsker gjerne bragt til kretsens kunnskap at hvor uforklarlig det enn kan høres ut, hadde ingen av oss kjennskap til Majavatn- og Bitternsaken før vi fikk melding herom hjemmefra Heller ikke har vi hatt kjennskap til Televåg- og Rjukansaken. Hverken forberedelse til ekspedisjonene eller valg av personer har vi vært kjent med."

I sitt hovedverk "Folkeretten i fredstid og krigstid" uttaler den danske folkeretts-ekspert professor Axel Møller bl.a. : Udtrykket Alliance bruges forøvrig undertiden uriktig.. " For at en allianse skal foreligge må det foreligge "Nogen Staterne imellem bindende traktat herom."

I følge folkeretten kan en allianse være offensiv eller defensiv. Den kan være alminnelig eller spesiell. En alliansetraktat kan avsluttes som vedvarende, på oppsigelse eller på ubestemt tid. Det siste var tilfelle med den traktat som ble inngått i 1386 mellom England og Portugal. Japan og Storbritania inngikk allianseavtaler både i 1905 og i 1911. Den siste var på 10 år. Folkerettsslitteraturen beskriver Oslo-konvensjonen av 1930, Balkankonferansene fra samme år og Mussolini-pakten av 1933 som "tilløp til økonomisk eller politisk entente. " Det er stor forskjell på en entente og en allianse.

John Sand